

РОЛЬ РАХУНКОВОЇ ПАЛАТИ В АУДИТІ МІЖНАРОДНОЇ ДОПОМОГИ У ВОЄННИЙ ТА ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД

БОНДАРУК Діана, здобувачка вищої освіти

спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Національний університет «Одеська політехніка»

Анотація: Визначені ключові характеристики ролі Рахункової палати в аудиті міжнародної допомоги у воєнний та післявоєнний період, які в подальшому обґрунтовують напрямки розвитку її діяльності.

Ключові слова: Рахункова палата, міжнародна допомога, аудит, прозорість, інфраструктура.

Рахункова палата відіграє ключову роль у забезпеченні ефективного аудиту міжнародної допомоги, як вищий орган фінансового контролю, що забезпечує прозорість, підзвітність та ефективність використання цих коштів. Наразі Стратегія розвитку Рахункової палати чітко окреслює результати, яких необхідно досягти.

Практика Рахункової палати свідчить про успішний досвід контролю міжнародної допомоги. Зокрема, у 2022-2024 роках проведено чотири аудити прямої бюджетної підтримки США на суму близько 30 млрд доларів. Перевірки підтвердили ефективне та цільове використання коштів на оплату праці освітян, медиків та фінансування базових соціальних програм [1].

У табл. 1 наведено результати аудитів та їх стратегічний вплив.

Таблиця 1 – Результати аудиту міжнародної допомоги та стратегічний вплив

Аудит та обсяг контролю	Результат аудиту (фінансові та кількісні показники)	Стратегічний вплив на відновлення та розвиток
Пряма бюджетна підтримка США (2022-2024 рр.)	30 млрд доларів – підтверджено цільове використання	Збереження довіри донорів та гарантія підзвітності для подальшого залучення мільярдів
Контроль за медичними виплатами (НСЗУ)	14,6 млн грн – повернуто до бюджету, 46,8 млн грн – виявлена переплата	Зміцнення внутрішнього контролю та підвищення ефективності соціальних програм. Запобігання мільярдним втратам
Аудит гуманітарного розмінування (2025 р.)	Виявлено фрагментарність системи та недостатню координацію	Сприяння економічному відновленню через оптимізацію політики розмінування (прискорення повернення до с/г діяльності)

Джерело: узагальнено автором за інформацією [1-3].

Крім того, мета контролю полягає у встановленні відповідності процедур закупівель вимогам законодавства, забезпеченні усунення виявлених порушень та запобіганні їм у подальшому [4].

Стратегія розвитку Рахункової палати на 2025-2029 роки визначає чотири ключові цілі, які забезпечують ефективність аудиту. Це спрямовано на забезпечення стійкості держави, підвищення прозорості відновлення та зміцнення довіри міжнародних партнерів.

Однією з пріоритетних цілей є забезпечення аудиторської впевненості у складних умовах відбудови, що вимагає, щоб аудит був якісним і адаптованим до нових реалій. Зміцнення довіри донорів є критичною необхідністю для співпраці. Аудит слугує основним інструментом прозорості та підзвітності. З цією метою Стратегія передбачає спільні аудити, обмін досвідом з вищими органами аудиту країн ЄС, США та Великої Британії, а також узгодження українських стандартів із міжнародними практиками.

Міжнародна допомога є ключовим фактором виживання громад в умовах військової агресії, а аудит стає інструментом захисту доброчесності об'єктів інвестування. Післявоєнний період вимагатиме значних фінансових ресурсів, і ефективний аудит є критично важливою умовою для забезпечення довіри донорів.

Роль аудиту міжнародної допомоги стає стратегічною необхідністю на рівні територіальних громад. Приклад Миколаївської міської територіальної громади яскраво демонструє цю залежність. Після руйнування інфраструктури, виживання громади стало безпосередньо залежним від зовнішнього фінансування (знос КП «Миколаївводоканал» у 2021 році становив 75,7%) [5].

Загальна сума завданих збитків громаді перевищила 7853 млн доларів, і місцеві бюджети не здатні самостійно покрити ці витрати. Фактично, зовнішні інвестиції стали єдиним джерелом подолання кризи [5].

Підбиваючи підсумок, ключова роль Рахункової палати в аудиті міжнародної допомоги у воєнний та післявоєнний період полягає у формуванні

доказово-аналітичного підґрунтя щодо інформування основних донорів про ефективне і чесне використання коштів на відновлення і розвиток України.

Література:

1. Підтримка США у 2022-2024 роках: Рахункова палата підтвердила використання коштів відповідно до укладених угод – Рахункова палата. Рахункова палата. URL: <https://rp.gov.ua/presscenter/news/?id=2443> (дата звернення: 11.09.2025);

2. Пряма бюджетна підтримка США 2022-2024 – Рахункова палата. Рахункова палата. URL: https://rp.gov.ua/upload-files/PressCenter/News/20250318/CAE_GAO_USA_22-24.pdf (дата звернення: 11.09.2025);

3. Більше 80 років на очищення: результати аудиту Рахункової палати щодо гуманітарного розмінування земель – Рахункова палата. Рахункова палата. URL: <http://www.rp.gov.ua/PressCenter/News/?id=2745> (дата звернення: 11.09.2025);

4. Балан А. А., Витчак І. В. Державний фінансовий контроль у сфері державних закупівель // Економіка: реалії часу. – 2014. – № 5. – С. 108–114;

5. Балан А. А. Критична інфраструктура в контексті виживання територіальної громади // Economic journal Odessa polytechnic university. – 2024. – Т. 4, № 30. – С. 127-133.

Abstract: The key characteristics of the Accounting Chamber's (AC) role in auditing international aid during the wartime and post-war periods are determined, which further substantiate the directions for its future development.

Keywords: Accounting Chamber, international aid, audit, transparency, accountability, infrastructure, post-war recovery.

*Науковий керівник – БАЛАН Алла,
канд. екон. наук, доцент кафедри обліку, аналізу і аудиту
Національний університет «Одеська політехніка»
м. Одеса*